

Ibsena. Podedovanje neozdravljive bolezni vlada v družini. Pričakovanje očeta iz tujne duši vse resne misli in venča sladke upe na svidenje. Vzrok boje udarce usode in pripljota očeta slepca v domovino. Ali veliko sonce stoji visoko na očistnem nebu ... in vsi ga čutijo in grede za njim ...

V »Trpinah« je Kata že popoboma prodana alkoholu. Posledica pijančevanja in ljubosunja jo dovede do zločina. Ubije svojo hčer in s tem zaneči gorje, ki se razgori v vsej hiši. Pet oseb, štiri trpin, trije končajo z nasilno smrtjo. — Mnogo je dejanja v »Trpinah«, toda konec je »preteatraličen«, ker plava preveč v krvi.

To Ganglovo delo nosi popoln socialen pečat. Dovolj je imel Gangl prilike, da je spoznal »dva svetova«: — zrl je mnogo let rudniku in tvornici v žrelo; videl je tam vstopati in izstopati oni manuelni proletarijat, kojemu je usoda najrazločnejše začrtala v obrzce trpljenja in pomanjkanja. Že v prejšnjih Ganglovih delih dominira čut usmiljenja do sočloveka, v »Dolini solz« pa se luči ta čut iz vsakega stavka.

Mali odri se bodo odslej izgubili »Sina« in bodo gotovo segali raje po »Dolini solz«. In to bode Ganglu najlepše priznanje, da bodo ravno ljudje »doline solz« čuli Jankovo prerokovanje, se učili o Markovi vdanosti in zavračali absurdo Kato.

Ker je jezik čist in gladek, bi priporočal »Dolinsko« šolskim čitankam — saj itak nima nič naša čitanka dramatične.

Fran Levstik: Izbrani spisi za mladino. Priredila Fran Erjavec in Pavel Fiere. Z risbami okrasil Anton Koželj. Strani 221. V Ljubljani, 1921. Izdala, založila in natisnila »Učiteljska tiskarna«. — »Učiteljska tiskarna« se je lotila velike naloge izdati naše klasike v ilustrirani mladinski izdaji. Dolgo so pogrešali teh že naši starši, naše knjižnice, zlasti pa naša mladina sama, saj ji je ostalo tako več ali manj nepristopno najlepše, kar so napisali tudi zanje največji mojstri našega naroda. Zbirko, ki bo opremljena povsem enotno, urejata in prirejata Fran Erjavec in Pavel Fiere, ilustrirali jo bodo pa najrazločnejši slovenski umetniki. Prav kar je težko prvi zvezek, ki prinaša za mladino izbrane spise enega naših največjih pesnikov in pisateljev, to je Frana Levstika. Knjigo je ilustriral A. Koželj in je za današnje čase naravnost zvrhovno opremljena. Prinaša izbor njegovih pesmi, dalje pravilice in pripovedke ter znamenitega Martina Krpana in Potovanje iz Metlike do Čateža. Pripricani smo, da bo po knjigi rad segel vsak in da ne bo manjkala v nobeni slovenski hiši. Primerena bo zlasti za darila. Eleganten vezan izvod stane 54 K, broširan 46 K. Dobiva se po knjigarnah ali pa v »Učiteljski tiskarni«.

Ivan Cankar: Mimo življenja. Založila Ig. pl. Klehmayr & Fed. Bamberg. Ljubljana 1920. 8°. IV. + 230 str. Cena broširanemu izvodu 20 K, vezanemu 30 K, prednostni izdaji na belem lesu prostem papirju 40 K. Trinajst novel in črtic iz svojih mlajših let, med njimi več dozdaj še neznanih, je zbral Ivan Cankar ter knjigo po uvodni črtici značilno naslovil »Mimo življenja«. Kakor onkraj sveta, onkraj življenja živi večina njegovih oseb te zbirke. »Zakaj samo v sanjah, samo v tistem otroškem hrepenenju je resnica in življenje; vse drugo je življenje poskus«, pravi v »Lepi Vidi«. Slika sanja v tujini o domovini kakor o svoji ljubici, zvesti mladenki, umira v kopnenju in domotožju kakor popotnik brez doma. V noč, brez konca in brez cilja potuje njegov poest, ki so ga majhnega in šibkega pognali na cesto in za zmerom zaloputnili duri za njim, in ki mu je mar cilja kakor škrlancu, kadar izžvrgoli iz tople brazde. — Razen teh »mimoživljenskih« tipov je pogledal Cankar tudi v globino otroške duše in je ustvaril dovršene psihološke študije, kakor so »Grehe«, »V temi«, »O prešah«, ki ostanejo trajno med najlepšimi biseri njegove umetnosti. Iz vseh pa odseva čudovito lepota slovenskega jezika, ki jo je Cankar negoval ves čas z veliko ljubeznijo. Zato knjigo toplo priporočamo vsem ljubiteljem prave umetnosti.

Anton P. Čehov: »Sosedje in druge novele«. Poslovenil Fran Pogačnik. V Ljubljani, 1920. Založila Tiskovna zadruga. Cena 18 K. — Po pošti 1 K 60 več. S to zbirko stopa pred nas Anton P. Čehov poleg Maupassanta največ čitan novelist svetovnega slovestva. Fin psiholog obdeluje snov vsestransko ter slika življenje umetnikov, bogatašev in malih ljudi z dosledno realistično in neizprosno resnicoljubnostjo. Pričuje novele nam pričajo, kako se je znal lotiti problematično ženske naravi in izpremenljivega ženskega značaja. Delikatne stvari, kakor žensko nezvestobo v zakonu, stremljenje ženske duše dvigniti se nad vsakdanjost, otresti se lažnjive morale in se izpopolniti kakor moški, dalje žensko objestnost in muljavost, obvladale pisatelja z nedosežno lahkoto in dovršenostjo. Knjiga obsega poleg naslovne povesti še naslednje: »Babje carstvo«, »Veliki in mali Volodja«, »Znameniti ljudje«, »Dobri ljudje« in »Rotschildove gosli«. Knjiga se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Srbska početnica. Sestavlila T. Pokazala se je potreba izdati Srbsko početnico za Slovence, ker so razni srbski bukvarji, ki so se dosedaj uporabljali v šolah, pošli. Brezdvoma bo z novo knjigo, katero je sestavil več pedagog, vsestransko ustrezno, služila bo šolskemu pouku prav tako dobro, kakor samouku. Razdeljena je v 4

poglavja A. Uvod, B. Izreka, Naglas, Narečja, C. Cirilica. Tiskana in pisana cirilica s početnimi vajami in potrebno razlago, opazkami in slovarčkom. Temu sledi zadnje poglavje obstoječe iz 22 najlepših srbskih sestavkov (beril) in pesni z opombami, razlago besed itd. Tisk knjige je krasen, rabile so se zanjo posebej naročene nove črke. Na slovenskem knjižnem trgu ni nobene bolj primerne početnice za pouk srbohrvaškega jezika. Cena 12 K je jako nizka. Izšla je v založbi Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani.

Jugoslovanski skladni koledar za leto 1921. z velikimi številkami za pisarne, gostilne in druge javne lokale. Vsako leto je običajno po tem koledarju najbolj spraševano, saj je potreben v vsakem javnem lokalu, pristojna pa tudi v zasebnih stanovanjih; ker pa zahteva natisk tega koledarja največ tehničnih del in zdatno porabo drsarskega materiala, je moral lansko leto kljub splošnemu povpraševanju izostati. Za leto 1921 je pa, četudi so dobavni stroški ogromni, že zopet na razpolago v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani in v drugih trgovinah. Prodajna cena, ki znaša 30 K je razmeroma skrajno nizka. Draginska doklada, ki je v knjigotrtstvu običajna, se do novega leta ne bo računala, le trgovci izven Ljubljane si priračunajo stroške za poštino. Po novem letu odpadejo ti stroški, mesto njih pa si bodo vse knjigarnice računale običajno in predpisano 20% no draginsko doklado in bo veljal torej Skladni koledar 36 K.

Savremena filozofija — dr. Vladimir Dvorniković. Druga Sveska. Cena 80 K, vezana 100 kron. Strani 440. Naroča se: Knjižara Z. i V. Vasića, Zagreb, Akademski trg 8. — Delo obsega sledeča poglavja: Filozofija, njeno vredenje i podjela področja. Dispozicija i potokaz za upotrebu ove instruktivne i bibliografske orijentacije. — Opće orijentacije te principijelne i kritičke prikazi savremene filozofije. 13—20. — Uvodna filozofska literatura. 21—25. — Leksikografska filozofije. 26—29. — Bibliografija nove filozofije. 30—36. — Povijest filozofije. 41—64. — Teorija i kritika spoznaje. (Noetika.) 65 gije, 279—287. — Etika. 288—303. — Sociologija. do 109 — Psihologija. 111—144. — Spicjalno-psihološka literatura za pojedine granesmerove i pojedina znatnija pitanja psihološka. 145—233. — Logika. 234—242. — Metafizika. 243—250. — Filozofija prirode. 251—277. — Filozofija religije. 279—287. — Etika. 288—303. — Sociologija. 304—312. — Filozofija povijesti i kulture. 313 do 316. — Pravna filozofija. 317—319. — Pedagogika. 320—331. — Estetika. 332—340. — Perilodična literatura. 343—366. — Kongresi za filozofiju i psihologiju. 368—380. — Pregled znatnijih predstavnika nove filozofije. 383. — Registri. 417—424. — Delo je zelo temeljito in sistematično urejeno in priporočamo knjigo šolskim knjižnicam, posebno bo pa dobrodošla meščanskošolskemu učiteljstvu pri poglobljenju psihološkega študija.

Podkovstvo. Pouk kovačem in konjerecem, sestavlja živinozdravnik Lovro Tepina, vodja drž. podkovske šole v Ljubljani. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Prvi del knjige opisuje na kratko živalsko telo, kopito pa zelo obširno, razlaga hojo in stoji ter daje nasvete, kako ravnamo s konjem, ko ga podkujemo.

V II. delu pisatelj našteva in opisuje različne podkve in njih lastnosti, podkovne žebice in kovalno orodje; uči, kako presojamo konja, predno ga podkujemo, kako snemajmo podkve, porazumimo kopito, kako podkve izbiramo, umerjamo, pripravljamo in pribijamo; nadalje, kako podkujemo spremenjena kopita in konje, ki napačno hodijo in sučejo noge; nega žrebečih in nepodkovanih konj, ter podkovanje spačenih konj.

Tretji del obravnava kopitne bolezni, preiskavo šepastih konj, zakovanje in razne poškodbe.

Besedilo dopolnjujejo 104 zelo dobro uspele slike.

Kako zelo nujno smo to knjigo potrebovali, sledi že iz tega, da je izšla v tem za knjigotrtstvo tako kritičnem času. Izvrstno bode služila kot učni pripomoček na civilnih in vojaških podkovskih tečajih. Kovač, ki izvršuje podkovsko obrt, bode z njeno pomočjo svoje znanje osvežil in spopolnil. Konjerec pa bode hvaležen za navodila, kako naj neguje zdravo in bolno kopito šid.

Pisec te knjige, kateri že več nego deset let deluje na podkovski šoli, izrekamo svoje priznanje; knjigo pa kovačem in konjerecem najtopleje priporočamo. Cena 45 K.

ZA REZERVNI SKLAD UJU POVERJENIŠTVO LJUBLJANA.

Prostovoljni organizacijski davek.

(Sklp upravnega odbora Zaveze z dne 27. decembra 1918.)

LXVIII. Izkaz.

Po 390 K: Učiteljsko društvo za Prekmurje v Murski Soboti. — Živelj, prekmurski narodni pionirji. — Po 140 K: Šolsko vodstvo — Raka pri Krškem. Darovali so po 20 K: Golob Janko, Pogačnik Janko, Ljubič Vinko, Milka Voukova, Zinka Peršičeva, Lojzka Weissova in Maika Malenškova. — Po 155 K: Šolsko vodstvo — Radeče pri Zidanem mostu. Prispevali so: Rant 25 K, Kolnik, Šterk — Jurca, Šterk, Bras, Tavčar in Kavšek a 20 K, Okorn 10 K. — Po 90 K:

Deška ljudska šola — Novo mesto. Darovali so a 10 K: Elmspieler Niko, Hrovat Ivo, Ivanetič Lojze, Kopitar Ciril, Lapajne Ivan, Lahajner Niko, Matko Martin, Pirnat Viktor in Veber Lojze. — Po 80 K: Učiteljstvo — Šmarjeta ob Pesnici. Darovali so: Črno Jernej, Romana Osanova, Marija Urbajsova in Vanda Misko. — Po 80 K: Učiteljstvo — Vel. Lašče. Prispevali so: Stefančič Fr., Pink Kon., Burnik Fr., Marinka Hočevarjeva, Terezinka Duganovec, Ana Somrakova, Ela Hočevarjeva ter Jela Jakšetova. Po 60 K: Šolsko vodstvo — Rogaska Slatina. Darovali so: Olinšek Ivan, Ljudmila Olinškova, Danica Olinškova, Marta Sekirnikova, Marija Kitova in Predan Rudolf. Po 50 K: Šolsko vodstvo — St. Janž, Dolensko. Prispevali so: V. A. Berce, Schweizer Rajec, Fakin. Po 50 K: Minkuš, Gustav — Skarčična p. St. Vid nad Ljubljano. Po 50 K: Karel in Amalija Mravljak — Zreče pri Konjicah. Po 50 K: Šolsko vodstvo — Čatež ob Savi. Darovali so: Erna Vurekova, Alina Vurekova in Lamut Anton. Po 40 K: Mihelič V. — D. M. v Polju. Po 20 K: Petrovec T. — Jarše p. Domžale; Jusil in Minka Sajovčeva — Železniki; Jadv. Malovrhova — Ježica. Po 10 K: Korošec Jos. — Boh. Bela; Kobal Josip — Ljubljana. — Današnji izkaz 1315 K. Prej izkazanih 28.894 K. Skupaj 30.209 K.

Ivan Petrič,

Ljubljana, VII., Gasilska cesta 172.

Odgovorni urednik:  
Franc Štrukelj.

Last in založba UJU. — poverjeništvu Ljubljana.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Izšle so:

„Narodne himne in domorodne pesmi za mladino“.

Priredil Fran Marolt, učitelj v Ljubljani.  
Cena 5 K. Dobe se v Učiteljski knjigarni.

## Učiteljska knjigarna v Ljubljani

priporoča naslednje nove knjige:

Dolina solz

E. Gangl, tri enodejanke: I. Dva svetova. II. Dedščina. III. Trpin. Trdo vez. K 18.—

Otroški oder

Drugi predelani natli. Sestavila Marica Gregoričeva (Stepančičeva). Igrice za mladino otroških vrtec in ljudskih šol. Broš. K 16.—

Namen, razvoj in organizacija obrtnega in strokovnega šolstva drugod in pri nas.

Spisal MIHAEL PRESL, prof. na državni obrtni šoli v Ljubljani, broš. K 14.—

Od 1. decembra t. l. vse knjige za 20% ceneje.

## Božična darila!

Najprimernejša darila otrokom so mladinske knjige. V ta namen priporoča Učiteljska knjigarna v prvi vrsti one mladinske spise, ki jih je založilo »Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta«, in sicer:

Engelbert Gangl: Spisi za mladino, I, II, III, IV, V, VI. zvezek po 12—  
Andrej Rapč: I, II, III, V, VI. zvezek po 12—  
Mišjakov Julče: I, II, III, IV, V, VI. zvezek po 12—  
Ivo Trošt: Moja setev. Spis za mladino, I in II. zvezek po 12—  
Pav. Flerč: Iz mladih let. Spis za mladino, I in II. zvezek po 12—  
Babica pripoveduje. Spis za mladino po 12—  
Marko Senjanin: Slovenski Robinzon 15—

Nadalje:  
Rab. Tagore: Povestice 12—  
Dr. Ivo Sorli: Bob in Tedi 30—  
Cvetko Golar: Prelepa Vasiljica 12—  
Bob za mladi zob (pesmice) 12—  
Dr. Ivan Lah: Dore 10—  
Oton Župančič: Sto ugank (pesmice) 3—

Razen tega vse šolske potrebščine, kakor zvezke in risanke lastnega izdelka, svinčnike, peresnike, peresa, radirke, vse po najnižjih cenah. — Šolske pušice (peresnice) po K 5—, 6—, 8/40, 25—, 30—.

V zalogi je tudi nadalje:

Ročni zapisnik, obsega koledar, plače stalnega učiteljstva, na ljudskih in meščanskih šolah, draginske doklade, službena doba, upokojeve, šolstvo v Sloveniji, kolkovno lestvico, poštni tarif. Cena izvodu za 100 učencev K 12—, za 150 učencev K 14—.

Šolski list.

1. številka I, II in III. stopnje je pošla, II. stopnja 3. številka je izšla pravkar, stane 14 kron.

K. Wider: Moje prvo berilo. Sedmi natisk, 12kron.